

blevet givet lån til formål, som langt fra var kreditværdige.

Endelig er det nødvendigt at påpege, at flere asiatiske lande havde problemer med overvågning af deres finansielle sektor. Der var alt for svagt tilsyn med institutionerne, og der var mangel på overblik over gældsbyrden, og det skyldes bl.a., at der mangler principper for god regnskabsførelse, revision og indberetningspligt.

Det er altså en meget forskelligartet række forhold, som er grundlaget for eller årsagen til krisen i Asien. Krisen har forplantet sig til Rusland og Latinamerika, og man må formode, at Rusland under alle omstændigheder ville være kommet ud i en krise, som ville ligne den, Rusland er i i dag.

Krisen har også præget det, man kalder en negativ forventningsdannelse, og tilbagegangen i Asien og Rusland har samtidig betydet en mindre handel som helhed i verden. Og særlig hårdt er det gået ud over eksporten til de kriseramte lande, og det rammer alle økonomier, også Danmark og EU's. I Danmark har vi især mærket det på den danske skibsfart og eksporten af svinekød.

Krisen har på den anden side også medført et pres nedad på renteniveauet i USA og Europa. Og det har selvfølgelig generelt medvirket til at dæmpe de negative konsekvenser af krisen. Rentefaldet skyldes det, jeg havde nær sagt, kendte fænomener, at når der er usikkerhed for investorerne, søger kapitalen til det, man kalder sikker havn, og det er i disse år Europa og USA.

Væksten globalt skønnes at blive påvirket negativt, og det vil sige, at de tal, vi har for væksts-kønnet for 1999, igennem sommeren og efteråret er blevet justeret ned nogle gange.

For EU er der en negativ effekt på ½ pct. Og når der er en mindre påvirkning i EU, end der er på det globale marked, hvor man venter en nedgang på 1½ pct. i 1999, så skyldes det jo, at EU har en meget stor indre handel inden for EU's egne grænser – vi handler med hinanden – og det skyldes det lave renteniveau og også de lave importpriser, som jo også er en konsekvens af den finansielle krise. Jeg vil bare nævne energipriserne som et eksempel på det.

Årsagen til kriserne er faktisk klarlagte, og derfor er det jo også relativt enkelt, skulle man mene, at forholde sig til, hvilke initiativer der er brug for for at forebygge den slags kriser i fremtiden. Her er jeg fuldstændig enig med hr. Frank Aaen, selv om jeg ikke ved, om vi ind-

holdsmæssigt kunne blive enige, når har påpeger behovet for reguleringer af en lang række forhold. Jeg tænker her specielt på regulering af den finansielle sektor og tilsynet med den. Det skal jeg vende tilbage til.

På Valutafondens årsmøde, Verdensbankens årsmøde, i begyndelsen af oktober i Washington var krisen det centrale tema. Og der var bred opbakning hos de 182 medlemslande til at arbejde for tre centrale forhold, nemlig en forbedret overvågning af den økonomiske udvikling af de finansielle institutter og for det andet større gennemsigtighed og åbenhed omkring økonomiske data. Hvis jeg skal give et eksempel, så oplyser den danske Nationalbank en gang om måneden valutareservens størrelse. Det er ikke almindeligt, men det ville være en fordel for vurderinger af den økonomiske udvikling i et pågældende land. For det tredje er der enighed om, at der er stærkt behov for et styrket finansielt tilsyn.

Inden for de seneste par uger har en gruppe af industrilande – dem, vi kalder G7-landene – og alle EU-landene bidraget til en international hjælpepakke til Brasilien. Man kan sige, at det, der sker nu, i virkeligheden er en udmøntning af nogle af de forslag, der blev drøftet på Valutafondens årsmøde i begyndelsen af oktober. Der er sammensat en pakke på 42 mia. dollars til støtte for et treårigt genopretningsprogram, som Valutafonden og Brasilien har færdigforhandlet, og pakken er jo sammenbragt af forskellige bidrag, også Danmark har bidraget i størrelsesordenen 50 mio. dollars.

Selv om der fortsat kan komme negative nyheder fra de internationale markeder, er der andre lyspunkter end Brasilienpakken, som tyder på, at den internationale økonomiske situation er ved at stabilisere sig. Valuta- og aktiekurserne på de fleste nye markeder har rettet sig de seneste uger. Det meget høje renteniveau på de nye markeder er faldet igen.

Den japanske regeringen vedtog i oktober en omfattende pakke til at løse problemerne med nødlidende lån i den finansielle sektor i Japan, og den amerikanske kongres har langt om længe godkendt USA's bidrag til forhøjelsen af Valutafondens kapitalgrundlag og Valutafondens nye udvidede lånearrangement, NAB, hvilket betyder »new arrangement to borrow«.

De sydasiatiske landes produktion er blevet billigere af det, der er sket. Når deres valutaer devalueres, så får de jo en konkurrencefordel i